

reasons. First, the party faction advocates a constitutional mechanism practice supreme authority as an instrument of unity government with its functional differentiation. Secondly, the party faction has a mandate to legislate and social requirements; President of State must respond to social expectations and a source of change. Named research raises the issue of party factions to a new level. The essence of which is a comprehensive study of Ukrainian specifics of separation of powers and place it in the Verkhovna Rada. It is worth while to emphasize that it is the party faction, unlike the MP is the main mechanism for systematic development process and policy-making.

The result of the study were the following authors thesis. First, the party faction speaking the main tool that vote has great political potential in policy. It is because it is the party faction structures parliament and a means of passing laws and thus is a fundamental element of the separation of powers. Secondly, given the specifics of Ukrainian system of separation of powers, it gives him a party faction dynamics and character development. Thirdly, in Ukraine the role of the parties faction in providing system of separation of powers is not adequately investigated and does not account for its specific mission structure the legislative branch.

Key words: party fraction, division of the authorities, legislative branch of the power, parliament, lawmaking.

УДК 323.2(043.3)(477.7)

С. В. Матушкіна, здобувач

МЕТОДОЛОГІЧНА ПОЛІВАРІАНТНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕТНОПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Наукове дослідження виконане в руслі сучасного напрямку політичної науки — вивчення етнополітики держави. На основі різноманітних джерел проаналізовано методологічну сутність та значення державної етнополітики в Україні. Доведено необхідність дослідження етнополітичної сфери комплексом методологічних підходів і методів (системний підхід, структурно-функціональна методологія й програмно-цільовий метод). У статті наголошується на необхідності дослідження української етнополітичної сфери прийомами методологічної поліваріантності, що дозволяє через відсутність управлінської концепції цією сферою запропонувати орієнтири для її утворення. Внесено пропозиції і рекомендації щодо інструментів і механізмів управління етнополітичною сферою в Україні.

Ключові слова: етнополітика, національні меншини, державна етнополітика, поліваріантна методологія, концептуальна політика.

Актуальність представленої теми дослідження полягає у специфіці реалізації етнополітики в Україні. Залишаючись сферою державних інтересів, об'єктом права, вона на теоретичному рівні має забезпечувати міжнаціональну злагоду, реалізовувати перевірені реальною практикою європейські традиції законодавства. На структурному рівні етнополітика реалізується через злагоджену систему політико-правових, законодавчих актів і соціокультурних традицій, що відтворюють у нашій державі політику гармонійного поєднання інтересів усіх етнічних груп і реалізують європейські традиції будівництва поліетнічної держави. Разом із тим, на нашу думку, в Україні поки що не склалася ефективна державна етнополітика, результатом впровадження якої є реалізація ідеалів принципу толерантності, дієвості, створення універсальних принципів національної історико-культурної ідентичності тощо. Як засвідчили кризові події в Криму й на Донбасі, існуюча державна політика виявилася неефективною, недосконалою й такою, що не розповсюджується на всій території України. Тому відчувається потреба вироблення шляхів удосконалення її політико-правових засад, переосмислення базових категорій етнополітики з урахуванням української специфіки та прогнозування тенденцій глобального розвитку етнічної сфери, які прямо чи опосередковано впливають на розвиток етнополітичної сфери в Україні. Проте вказане потребує від дослідника вироблення нового й уточнення існуючого методологічного апарату подібних досліджень. Саме цьому питанню й присвячено наше дослідження.

Об'єктом дослідження виступають етнополітичні процеси глобального та регіонального виміру, що формують державну політику щодо їх регулювання.

Предметом є етнополітика в Україні у контексті її методологічного інструментарію.

Мета статті полягає у комплексному вивченні методологічних прийомів дослідження етнополітики з урахуванням тенденцій та викликів для неї в Україні.

Вивченню методологічних принципів дослідження етнополітики присвячена значна кількість досліджень зарубіжних та вітчизняних авторів. Серед них варто зазначити таких, як В. Адріяш, О. Бабич, М. Багмет, О. Свтушенко, І. Зварич, О. Майборода, Т. Панченко та ін. Указана група дослідників розробила три базових методологічних прийоми дослідження специфіки етнополітики в Україні. Так, В. Адріяш, О. Бабич, К. Вітман, Т. Панченко деталізували субсидіарний підхід дослідження етнополітичних процесів в Україні та в країнах пострадянського простору [1, с. 119]. Інша група дослідників, серед яких виділяють погляди О. Майбороди й М. Пірена, розглядають етнополітику з позицій системного підходу, де вона є еле-

ментом державної системи політик і має внутрішню логіку свого розвитку [2, с. 8–9]. Нарешті, третю групу досліджень складають роботи І. Зварича, Ю. Куца, В. Мальцева, М. Пірена, О. Штоквиша та інших, які досліджують етнополітику за допомогою програмно-цільового методу, що дозволяє виявити їм проблеми теорії й практики певної моделі державної етнополітики [3, с. 73]. Утім комплексного поєднання методологічної поліваріантності у дослідженнях специфіки етнополітики у вітчизняній практиці поки що бракує.

Методологічною основою представленого дослідження є широке використання методологічних підходів та методів політичної науки й сукупності міждисциплінарних підходів. Так, дослідження базується на системному підході, який дозволив дослідити місце та роль етнополітики в системі державної політики України, що має внутрішню логіку та специфічні закони розвитку. Другим підходом є структурно-функціональний, який дозволив виділити етнополітику України в структурний рівень більш складної системи державної політики й політико-правового процесу реалізації державної політики в гуманітарній сфері. Також у дослідженні уточнено базу субсидіарного підходу, який дозволив дослідити етнополітику в Україні крізь призму її проблемного аналізу гострих проблем, що потребують термінового вирішення, й деталізує причинно-наслідкові зв'язки між певними моделями державної етнополітики. Мова йде про те, що етнополітика розглядається крізь призму нецентралізованого її формування й реалізації на певних рівнях державної політики: місцевий, регіональний та державний [4, с. 88]. Принцип системності є доповненням системного підходу й дозволяє дослідити місце етнополітики в системі як державного, так і регіонального управління нею з узгодженням функціонального рівня кожного з них. Програмно-цільовий метод дозволив дослідити етнополітику України не тільки як теоретичну конструкцію, що має політико-правове врегулювання, а як технологію цільової реалізації національної стратегії розвитку нашої держави [5, с. 20–21]. Також у дослідженні використовуються загальнонаукові методи дослідження, такі як аналіз, синтез, індукція, дедукція та порівняння. Ще одним аспектом дослідження з методологічної точки зору є використання принципу методологічної поліваріантності, що дозволив нам без зміни предмета дослідження проаналізувати його специфіку з урахуванням особливостей кожного методологічного підходу.

Сутність дослідження проблематики етнополітичних питань полягає у виробленні певного політико-правового простору й виробленні певних політико-правових процедур гармонізації етнополітичного клімату в державі. Саме вказані засади й формують логіку етнополітики держави [6, с. 120–121]. Утім указану проблему не завжди правильно, логічно чи ефективно

зводить лише до формування й законодавчого затвердження індивідуальних чи групових прав певних етнічних груп, що мешкають на певній території. Найчастіше державна етнополітика являє собою концептуальне оформлення певної сукупності владно-політичних індивідуальних чи групових взаємовідносин у певну політико-правову модель, яка гарантує й створює сприятливі умови для розвитку в межах певної великої етнічної групи представників національних меншин. Найчастіше в цьому випадку мова йде про надання етнічним меншинам певних «статусів» (відповідно до норм міжнародного права це — автономія чи надання особливих прав розвитку) й утворення системи їх ранжування (регіональний, місцевий чи державний) [4, с. 114]. Питання тут постає в інституціональному вирішенні дуже складної проблеми, яку мають вирішити і держава, і представники національних меншин. Ідеться про те, що держава формує етнополітику на її вищому рівні (державна програма, закон, концепція тощо), а її виконання здійснює місцева влада. Сутність полягає в тому, що в Україні дещо обмежено реалізуються загальноєвропейські принципи реалізації етнополітики, які обмежуються декларативним рівнем поваги прав людини та основних свобод, у тому числі національних, вікових, статевих та ін. Також вимагається утворення правових механізмів регулювання прав і свобод національних меншин і створення необхідних умов для розвитку представників усіх етнічних груп. Саме для комплексного аналізу вказаних характеристик і раціонально використовувати принцип субсидіарності. Стосовно етнополітичних питань, то вказаний принцип дозволяє розуміти етнополітику держави як комплекс інституцій державного й недержавного управління, що здійснює функції публічної влади і контролює виконання закону або певних юридично закріплених процедур [7, с. 45–47]. Аргументом на користь включення принципу субсидіарності у методологічний апарат дослідження етнополітики є факт того, що вказаний принцип дозволяє структурувати повноваження і рівень відповідальності між усіма інституціями, які займаються етнічними питаннями [8, с. 356]. Перевагами цього підходу є те, що він дозволяє відійти від суто централізованого вироблення етнічної політики, відкриваючи для цього певні орієнтири розвитку для національних меншин, які на певній території утворюють місцеву владу й кооперують із центром на рівних правах [9, с. 77–78]. Водночас указаний принцип дозволяє підійти до етнополітики як вироблюваного самостійною регіональною одиницею певного рівня політики, який забезпечує, на наш погляд, функціонування державної влади на певному її рівні і робить цей рівень не контролюючим чи домінуючим, а партнерським і дійсно здатним вирішити проблему.

Також, на наш погляд, варто розуміти, що запозичений з теорії місцевого самоврядування принцип субсидіарності несе виключно зміст децентра-

лізації влади й надає місцевим органам влади право й можливість вільно вирішувати зміст політики на місцях. Навпаки, субсидіарність у науці як з державного права, так і з політології постає як структурно-функціональна конструкція складного механізму розроблення й прийняття політичних рішень «знизу» до «центру». Як теоретико-методологічний принцип субсидіарність розробляється в роботах Р. Арона, А. Марка, Дені де Ружмона та інших і розуміється як метод здійснення політики у разі необхідності на більш низькому рівні, але в межах національної політики [3, с. 200]. На думку дослідниці Т. Сенюшкіної, субсидіарність постає у науці як прийом гнучкості й універсалізму, який направлено на вирішення питань відповідно на рівні їх локації [8, с. 352]. Субсидіарний принцип у межах аналізу державної етнополітики має сенс і може бути активно використаний як методологічний прийом, оскільки саме він дає змогу прослідити реалізацію активної позиції громадянина шляхом його входження в певні інститути влади, і при цьому вказані інституції наділені певними повноваженнями, а громадянин є представником, скажімо, етнічної меншості. Указане в жодному випадку не порушує принципи демократизації політичного життя й толерантності до представників національної меншості, а, навпаки, дозволяє виділити той адміністративний рівень, на якому може бути вирішена її проблема чи реалізовано певний інтерес. Тобто з методологічної точки зору субсидіарність в етнополітиці виступає структурним рівнем політики, який дозволяє етнічним групам гармонізувати співжиття шляхом прямого доступу й можливості реального формування відповідного інституту влади, який шляхом його включення до загальної системи державної політики на практичному рівні вирішує проблеми, скажімо, етнічного напруження. Таким чином, субсидіарність в етнополітиці дозволяє представникам усіх етнічних груп не просто інтегруватися в інститут державної влади, а утворювати власні політичні інституції, які влада й має інтегрувати до загальної системи вироблення політики. Отже, ще одним аспектом на користь субсидіарності в етнополітиці є факт її поліетнічності, відсутності обмежень у діяльності територіальних громад щодо утворення інституцій влади. Разом із тим субсидіарність має також і недоліки: по-перше, реалізація політики в етнічній сфері можлива за умов політичної стабільності й відсутності певних протиріч між центром та регіонами (скажімо, українська влада зараз здійснює стратегічну помилку у вирішенні конфлікту шляхом надання регіонам більших повноважень без узгодження нової системи з державним рівнем політики); по-друге, субсидіарність сприяє підняттю самоідентифікації етнічних груп, тому зростає небезпека того, що певна з етнічних груп не забажає інтегрувати у певну систему представників інших (як це зараз відбувається в Криму, де представники російської етнічної групи не створюють

умов для інтеграції, скажімо, кримських татар, українців та греків). Водночас субсидіарність є методологічним прийомом дослідження етнополітичних процесів і дозволяє дослідити їх як специфічну багаторівневу систему партнерських, рівноправних нецентралізованих стосунків [10, с. 19–20].

Вирішити недоліки субсидіарного підходу покликано застосування принципу системності як управлінського методу етнополітичної сфери. Аргументацією його використання є наявність в етнополітиці прямої залежності між досягненням мети, низки стратегічних завдань і наявністю ефективних механізмів щодо запуску всієї системи державної етнополітики. На користь зазначеного методу слугує той факт, що етнополітика являє собою сукупність механізмів реалізації державної політики щодо врегулювання відношень і політичного обміну між усіма її елементами та рівнями. Тобто етнічна політика є елементом системи політики державної, має власні механізми розвитку, а також виробляється з метою вирішення певних проблем і завдань. Указане надає етнополітиці аспект системності та наділяє її структурно-функціональними рівнями. Говорячи про системність етнополітики, дослідники найчастіше розуміють під цим утворення певного переліку її складових та визначають певні рівні її прояву, зводячи сенс підходу до вироблення принципів єдності всієї структури. Проте, на думку О. Майбороди, вказане не точно з'ясовує сенс принципу системності щодо дослідження саме етнополітики, яка являє собою множину процедур, структур, функцій і рівнів [5, с. 26]. Разом із тим, хоча вона й інтегрується до цілісної, ієрархічної та взаємозалежної системи, етнополітика має два принципово неоднорідних рівні — «етнополітичний менеджмент» та «державна етнополітика». Указане розмежування продиктовано тим, етнополітика має організаційну структуру державного управління та виступає певною управлінською стратегією. І при цьому виділення лише структурних елементів і з'ясування їх функцій не відображає елементи статичної й динамічної етнополітичного розвитку, ефективності чи неефективності певних програмних заходів тощо. Тому в дослідженні етнополітики фахівці принципу системності, на наш погляд, мають рацію, бо без з'ясування й узгодження системи реалізації етнополітики ми не можемо керувати цими процесами на будь-якому рівні системи (центр, регіони, місто) [4, с. 67]. Тобто залишається невідомим, який саме рівень етнополітики відповідає за її динаміку, а який має компетенцію реалізувати її певні ціннісні заходи. Отже, принцип системності обмежує державну етнополітику на рівні контрольно-регулятивної функції у сфері встановлення міжетнічних орієнтирів розвитку, концептуального оформлення цілей та завдань етнополітики тощо (такий рівень політики справедливий для пояснення її місця в структурі системи державної політики та виділення взаємозалежних елементів з інших елементів системи). Указаний рівень

є нормативно-правовим, категоріальним і виробляє певні концепції розвитку етнополітичної сфери. До вказаного принципу не входять елементи управління етнополітичною сферою, тому що вона формує окремий рівень етнополітичних взаємовідносин, які не можна врегулювати виключно формуванням певного нормативно-правового акта, що нормалізує міжетнічні стосунки. Сферою такого управління займається «етнополітичний менеджмент» як управлінсько-оперативний рівень етнічної політики в державі. Він включає в себе два структурних підрівні — «управлінський» (для інституціонального впровадження етнополітики в державі) та «проектно-дослідницький» (діагностує проблеми, недоліки певних політичних рішень у сфері етнополітики й взагалі корегує вже задіяні). У практичній площині в Україні вказані рівні функціонують нерівномірно, перетинаються у зв'язках між собою, де відчувається значний вплив адміністративного тиску [5, с. 24]. Мова йде про те, що «етнополітичним менеджментом» має займатися Кабінет Міністрів за наглядом Верховної Ради й корегуванням із боку Президента України. Але, як показує джерельний аналіз, кожен з інститутів влади формує власну програму етнополітичного розвитку, яка здебільшого обмежується ратифікацією кращих європейських практик регулювання етнополітичної сфери.

Тому, на нашу думку, при дослідженні етнополітичної сфери варто об'єднати субсидіарний та системний принципи, що дозволить виявити структурно-функціональні рівні (особливий акцент робиться при цьому на регіональному) етнополітики (субсидіарність) і дослідити заходи, методи, способи, недоліки, управлінські стратегії державних та недержавних інституцій, що здійснюють свою діяльність в етнополітичній сфері. Проте вказана породжує нову проблему, оскільки на практиці організація й функціональне здійснення етнополітики мають поставати як одна ціла система, що діє на механізмах узгодження дій, компетенції відповідальних осіб. Мова йде про те, що назріває необхідність узгодження державної політики на всіх її рівнях та вирішення етнополітичних питань з урахуванням їх специфіки. Вирішити ці складнощі має програмно-цільовий метод [9, с. 70].

При дослідженні державної етнополітики використання програмно-цільового методу, на наш погляд, повинно мати стратегічне значення. Указаний метод базується на логіці управління всіма процесами шляхом вироблення певних програм (державних і регіональних), які мають чіткі й зрозумілі цілі, мету впроваджуваних заходів, опис управлінських стратегій у певних термінологічних рамках. Як уже зазначалося, державна етнополітика є одним з елементів процесу державотворення, і тому вона може досліджуватися як цільовий проект, для реалізації якого необхідно задіяти системні ресурси. У загальному вигляді це означає, що програмно-цільовий метод

дослідження державної етнополітики передбачає її бачення як певної системи управління, яка має мету, загальні орієнтири розвитку, два дієвих рівні реалізації (місцевий і регіональний) і виступає чіткою практикою дій в етнополітичній сфері. Тобто він не обмежується баченням етнополітичної сфери лише як певної системи в межах державної політики чи її структурним рівнем, який виконує специфічні функції встановлення підсистем з метою їх ефективної самоорганізації. Програмно-цільовий метод є значно ширшим і може включати в себе елементи системного і структурно-функціонального підходів, але разом із тим його кінцевою метою є формування фундаментальної концепції управління етнополітичною сферою [3, с. 133]. У свою чергу, вказана концепція має вигляд цільової програми, яка утворена на основі діагностики проблем в етнічній сфері з урахуванням її наукового комплексу (тобто відбувається системний аналіз ресурсів, потенціалу, характеру, управлінських можливостей держави й місцевого самоврядування в провадженні етнічної політики). Метою впровадження такої концепції є правове, фінансове й організаційне управління етнічними процесами на певній території, що дає реальну змогу діагностувати проблеми, запроваджувати заходи безконфліктного вирішення протиріч тощо. Незважаючи на значні переваги й ефективний потенціал, програмно-цільовий метод має не менш значні недоліки в дослідженні етнополітичної сфери. По-перше, його використання саме в аналізі етнополітичної сфери залишається недоопрацьованим як на теоретичному, так і на практичному рівні. Взнаки дається той факт, що вказаний метод є запозиченим із теорії державного управління й у динамічних процесах етнічного розвитку він має певні обмеження. По-друге, обмеженість цього методу полягає у встановленні систем управління процесами, але не завжди етнічна сфера може розвиватися в межах певної програми. Проте саме напрямам і можливостям корегування вже розроблених програм і присвячуються дослідження з проблематики програмно-цільового методу, утім певних кроків ще не вироблено. Разом із тим указаний метод, на наш погляд, відкриває значні перспективи в дослідженні етнополітики держави в українських реаліях. Мова йде про те, що на науковому рівні доведено, що без вироблення чіткої концепції етнополітики зі встановленням її мети, ресурсного потенціалу й вироблення управлінських стратегій неможливо побудувати цілісну систему державного розвитку. Із наведеного залишається незрозумілим питання змістовного наповнення такої концепції, але це вже буде проблематикою наступних наших наукових досліджень, оскільки питання характеру управлінської стратегії у сфері етнополітики є одним із слаборозвинених її напрямів. Саме вирішенню цієї проблеми й будуть присвячені наші наступні наукові розробки.

Підсумовуючи результати дослідження, ми дійшли таких **висновків**. По-перше, з методологічної точки зору етнополітика має чіткий, логічний й евристичний взаємозв'язок із системною, структурно-функціональною і програмно-цільовою методологією. Вона виступає як сфера державного управління з метою поліпшення етнополітичного клімату певних етнічних груп й утворює для них необхідні умови безконфліктного розвитку. По-друге, незважаючи на очевидність державних рішень у сфері етнополітики, вона виступає структурним рівнем державної політики й базується на її ресурсах, тому вона не може виступати окремим різновидом політики, що з методологічної точки зору ускладнює методологічний рівень її дослідження. По-третє, дослідження етнополітичної сфери в Україні за принципами поліваріантності є цілком виправданим і доведеним багатьма дослідниками фактом, але разом із тим через молодість стратегій розвитку державної політики і зайву політизацію етнічних проблем неможливо виробити хоча б на концептуальному вимірі довготривалу концепцію етнополітичного розвитку. Тому сфера державної етнополітики й обмежується запровадженням поліваріантної методології з метою комплексного аналізу стану етнічної сфери в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вітман К. М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн : навч. посіб. / К. М. Вітман. – К., 2008. – 216 с.
2. Пірен М. І. Етнополітичні процеси в сучасній Україні : навч. посіб. / М. І. Пірен. – К. : Вид-во УАДУ при Президентові України, 1999. – 206 с.
3. Етнополітика в Україні : док. та матеріали / за ред. В. Євтуха. – К. : Держ. ком. України у справах національностей та міграції, 1998. – 435 с.
4. Євтух В. Б. Етнополітика в Україні: правлячий та культурологічний аспекти / В. Б. Євтух. – К., 1997. – 215 с.
5. Майборода О. Принцип системності в управлінні етнополітичною сферою: проблеми і шляхи вирішення / О. Майборода // ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. – Вип. 40. – С. 6–28.
6. Адріяш В. І. Особливості застосування принципу субсидіарності в етнополітиці України / В. І. Адріяш // Економіка та держава. – 2013. – №9. – С. 119–121.
7. Сенюшкіна Т. О. Державні механізми управління етнічними конфліктами : дис. ... д-ра наук з держ. упр. / Т. О. Сенюшкіна. – Одеса, 2007. – 394 с.
8. Сенюшкіна Т. О. Концепція політичних мереж як інноваційна модель управління багатоетнічними регіонами / Т. О. Сенюшкіна // Інституційні перетворення як передумова ефективного використання ресурсного потенціалу регіону : матеріали наук.-практ. конф., 24 квіт. 2003 р. – Одеса, 2003. – С. 350–358.

9. Зварич І. Програмно-цільовий метод у контексті теорії і практики управління етнонаціональним розвитком / І. Зварич // ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. – Вип. 40. – С. 71–85.
10. Картунов О. Західні теорії етнічності, нації та націоналізму : [навч. посіб.] / О. Картунов. – К. : Ун-т економіки та права «Крок», 2007. – 192 с.

МЕТОДОЛОГИЧЕСКАЯ ПОЛИВАРИАНТНОСТЬ ИССЛЕДОВАНИЯ ЭТНОПОЛИТИКИ В УКРАИНЕ

Матушкина С. В.

Научное исследование выполнено в русле современного направления политической науки – изучения этнополитики государства. На основе разнообразных источников проанализированы методологическая сущность и значение государственной этнополитики в Украине. Доказана необходимость исследования этнополитической сферы комплексом методологических подходов и методов (системный подход, структурно-функциональная методология, программно-целевой метод). В статье делается акцент на исследовании украинской этнополитической сферы приемами методологической поливариантности, что дает возможность по причине отсутствия управленческой стратегии данной сферы предложить ориентиры для ее создания. Внесены предложения и рекомендации касательно инструментов и механизмов управления этнополитической сферой в Украине.

Ключевые слова: этнополитика, национальные меньшинства, государственная этнополитика, поливариантная методология, концептуальная политика.

METHODOLOGICAL POLYALTERNATIVENESS OF RESEARCH OF ETHNOPOLICY IN UKRAINE

Matushkina S. V.

Relevance of the research topic presented is to implement the specifics of ethnic policy in Ukraine. Remaining area of public interest, the object of it theoretically should ensure ethnic harmony, implement proven real practice law European traditions. At the structural level ethnic policy is implemented through political and legal system, laws and cultural traditions that reflect our state policy of harmonious combination of the interests of all ethnic groups and sells European tradition of building polyethnic State.

However, we believe that in Ukraine the time being there was no effective state ethnic policy. The introduction is where the principle of realizing the ideals of tolerance, performance, creation of universal principles of national historical and cultural identity of others. As shown Crisis events in the Crimea and the Donbas, the current public policy was ineffective, inadequate and one that does not cover the whole territory of Ukraine. Therefore, there is need to develop ways to improve its political and legal framework, rethinking

basic categories based on Ukrainian ethnic policy specifics and forecasting trends in the global development of the ethnic field that directly or indirectly influence the development of ethno-political sphere in Ukraine. However, the researcher needs to develop new and refine existing methodological apparatus such research. It is dedicated to this issue and our research.

The result of the study were the following authors thesis. First, from a methodological point of view of ethnic policy has a clear, logical and heuristic correlation with systemic, structural-functional and target-oriented methodology. It serves as an area of public administration to improve the ethno-political climate of certain ethnic groups and creates the necessary conditions for their development without conflict. Second, despite evidence of state policy in the field of ethnic policy, it serves a structural level of public policy, and based on its resources, so it can not act as a kind of separate policy from a methodological point of view difficult methodological level of study. Thirdly, the study of ethno-political sphere in Ukraine on the principles of multivariate is justified and proven fact by many researchers, but at the same time, through youth development strategies of public policy and excessive politicization of ethnic problems cannot produce at least conceptually measuring long-term concept of ethno-political development.

Key words: *ethnopolicy, national minority, state ethnopolicy, polyvariant methodology, conceptual policy.*

УДК 342.511

М. Г. Нурмухаметова, аспірантка

СПЕЦИФІКА ВИРОБЛЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО КУРСУ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ У КРАЇНАХ ПОСТРАДЯНСЬКОГО ПРОСТОРУ

Статтю присвячено політологічному аналізу процесів вироблення стратегічного курсу розвитку держав пострадянського простору. Указана проблема досліджується на теоретичному рівні у контексті впливу інституту глави держави на вироблення офіційної політики. Визначаються основні питання аргументації вироблення стратегічного курсу розвитку держави саме інститутом глави держави. Проаналізовані наслідки реалізації інститутом глави держави стратегічного курсу розвитку в країнах пострадянського простору.

Ключові слова: *глава держави, стратегічний курс, державна політика, система поділу влади, системна трансформація.*